

Bütün ülkelerin
proleterleri birlesin!

Fasist cunta finans-kapitali
kurtarmayacaktır!

İŞÇİNİN SESİ

Karşın her mü
velatan yekbin!

Yıl: 7, Sayı: 145-146
6 Ocak 1981

ÇEK-AL

Afganistan devriminin d rsl ri

Devrim sonrası gelişmeler

Bundan önceki sayıda belirttiğimiz gibi, Afganistan devriminin uyandırdığı tartışmalardan biri darbe-devrim konusudur. Ancak hemen şunu belirtelim ki, Afganistan devrimine ilişkin görüşlerin gerçek ayrımı darbe ve devrim diyenler arasında belirmiyor. Darbe diyenlerle devrim diyenlerin bir kesimi arasında derin bir anlayış benzerliği vardır. Gerçek ayrım darbe ya da devrim demek değil, devrim anlayışında çıkıyor.

Darbe diyenler de, devrim diyenlerin bir kesimi de öзде darbe gibi devrim anlıyorlar. Toplumdaki karışıklığı görünce, *biri*, bu "yığınlardan kopuktur", devrim değil darbedir diyor, *ötekisi* ise bu "devrimdir" ama acaba neden güllük güllüştürüyor diye şaşırıyor. Bu bakımdan, darbe diyenler de, devrim diyenlerin bir kesimi de öзде aynı oportünist anlayışın çeşitli görünümlelerini oluşturuyorlar.

Bunlardan darbe diyenler daha çok dışardan gazel okudular. Sözde devrim deyip de öзде güllük güllüştürme reformcu bir darbe anlayan oportünist anlayışın ise Afganistan'da devrim sonrası gelişmelerde büyük, boğucu etkisi oldu. Bu anlayış, sürekli olarak devrimi reformcu hizaya sokmaya uğraştı. Biz devrim sonrası gelişmeleri, bu açıdan ele alacağız.

Oportünizm devrime zarar verdi

Her devrim, güçlü de bir karşı devrim doğurur. Sömürücü sınıflar ne erki, ne mallarını devrime armağan edecek değiller! Ancak Afganistan'da gözlenen bir olgu, karşı devrimin beklenenden daha güçlü çıkmasıdır. Şimdi bu, "şekterlik", "Amin'in azılı terörü" vb. gibi gerekçelerle bağlanıyor ya da yok sayılıyor. Oysa, karşı devrimin fazladan kazandığı bu gücün kaynağı oportünizmdir.

Devrimden önce ADHP'de *Halk ve Bayrak* arasında "eşit haklı birlik"(!) sağlanmıştı. Devrimden sonra kurulan ve partinin çoğunlukta olduğu Devrim Konseyi'nde de "birlik" yansıdı. Terakki

*Bu sayımızda,
Hatice Dağlı
Aytaç Çalışkan ve
S. Ereğ yoldaşların
yaptığı ve Emine Engin
yoldaşın yazdığı ve Emine Engin
araştırmanın, Çek-Al
olarak ikinci ve son
bölümünü yayınlıyoruz.
Yer darlığı nedeniyle,
çeşitli konulara, örneğin,
darbe-devrim tartışmasına
burada yer verilmedi.
Araştırma kitap olarak
yayınlanınca,
burada yer verilmeyen
birçok konuyu da
kapsayacaktır.*

cumhurbaşkanı, Babrak Karmal yardımcısı ve devlet bakanı oldu. Amin'e devlet bakanı ve dışişleri bakanı görevleri verildi.

Parti "birliği" adına parti ve ülke yönetiminde yansıyan bu yapının devrim açısından çok zararlı sonuçları oldu. Bunun çok örneği vardır. Ama can alıcı örneği tarıma ilişkin durumdur.

Devrimden sonra, 9 Mayıs'da, Terakki, devrimin temel görevlerine ilişkin 30 maddelik bir programı radyodan okudu. Bu programın iki maddesi tarımda emekçi köylüden yana getirilecek köklü değişikliklerin genel bir formülasyonuydu. Köylü yığınları arasında coşkuyla karşılandı.

Bundan sonra 12 Temmuz'da Devrim Konseyi köylülere ilişkin ilk karar olan 6 numaralı kararı aldı. Bu kararda emekçi köylünün borçlarına, faiz ödemelerine vb. ilişkin bazı önlemler getirildi. Yine köylüler arasında coşkuyla karşılandı ama devrim programında genel düzeyde getirilen vaatlerin yarattığı beklenti açısından, 6 numaralı karar çok büyük birşey sayılmazdı, yetersizdi.

6 numaralı karar köylüler için yetersizdi ama kararın çıkış sürecinde, "şekterlik" yapılması diye *Bayrak* cıların yaygara koparması, *Halk*'çıları uğraştırması için yeterliydi. Kararın ardından *Bayrak*'çılar "halktan soyutlanma" paranoyasına kapıldılar. Bu

sıralarda Babrak Karmal ve önde gelen iki oportünist, sosyalist ülkelere ve Birleşmiş Milletlere vb. elçi olarak gönderildiler. Başta türlü Devrim Konseyi devrim işiyle uğraşamayacaktı!

Karmal ve *Bayrak*'çılar yine de boş durmadılar. "Halktan soyutlanma" yaygaralarıyla, 20 Ağustos'da bir darbe girişimi örgütlediler. Girişimciler yakalandı. İfadeleri *el yazısıyla* Afgan basınında ve yabancı dil yayınlarda yayınlandı (*Afganistan Demokratik Cumhuriyeti, Yıllık*, 7 Saur, (Nisan) 1358 (1979) Editör: A.M. Baryalai, Hükümet Basımevi, İngilizce basım, s. 1325-1367).

Karmal'ın darbede oynadığı rol açığa çıkınca ADC, elçi olarak gönderdiklerini elçilikten attı ve geri çağırdı. Ama onlar geri gelmediler. Darbe girişimiyle ilgili olarak, partide ve Devrim Konseyi'nde sorumlu görevlerde olan dört kişi de tutuklandı.

ADHP Politik Bürosu, toprak dağıtımına ilişkin tasarımı, ancak bu tutuklanmalardan sonra ortaya çıkan dengeyle, 19 Kasım'da onaylayabildi. 28 Kasım'da ADHP plenumu toplandı ve Babrak Karmal ile 6 oportünist elebaşısı partiden attı. 30 Kasım'da ise Devrim Konseyi, 8 numaralı, asıl önemli toprak kararını yayınladı. Buna göre belli ölçeğin üzerindeki topraklara el konacak ve yoksul köylüye, göçebelere toprak dağıtılacaktı. Karar Ocak 1979'da uygulanmaya başladı.

Bu kararın Nisan'dan Kasım'a dek 8 ay gecikmesi, geniş köylü yığınları arasında sallantı doğabilmesi, onların karşı devrimin propagandasına pratik olarak açık bırakılmaları demektir. Ve bu olmuştur. Ondandan sonra, karar uygulanmaya başlandığı zaman elinden toprağı alınan ağalar, zengin din adamları vb. doğal olarak karşı devrimci girişimlerini yoğunlaştırdılar. 1979'da karşı devrim azıtmaya başladı ve o 8 aylık gecikmenin yarattığı sallantıdan yararlanarak, köylü arasında da belli ölçüde taban buldu.

Yine de kararın uygulanmaya konması önemli bir adımdı. Karşı devrim azıttı ama devrim güçlerinin savaşımı da yükseldi. Karar ne denli hızlı uygulanırsa, köylüler arasında beliren sallantı o

denli çabuk silinecekti. Gelgelelim bu kez de Terakki'nin ikircimleri öne çıkmaya başladı. Örneğin, Haziran 1979'da, Terakki'nin toprak kararının uygulanmasını yavaşlatmaktan yana olduğu artık basına yansımaya başladı. (*Far-Eastern Digest*, 23-30 Eylül arası)

Gerçekte bunun böyle olduğunu anlamak için bir yerden veri bulmak gerekmiyor. Geçen sayıya en kritik anda Terakki'nin uzlaşmacı eğilimlerinin kabadığını, örneklerle göstermiştik. Bu da aynı örneklerin, daha üst düzeyde bir yenisidir. Bir yandan devrim-karşı devrim çatışması, öte yandan dünya komünist hareketi içinden gelen "aman ürkütme" yolu öğütler karşısında Terakki'nin uzlaşması doğaldır. Bu eğilim *Bayrak*'çılar arasında çoşkuyla (!) karşılanırken, *Halk*'çılar arasında da yandaş bulmuştur. Ve devrimi ilerletmek için bir de bu ikircimle uğraşmak zorunlu olmuştur.

Buraya dek söylediklerimizden çıkan sonucu şöyle özetleyebiliriz: Afganistan'da oportünizm, kararlı devrimci önlemleri yavaşlatarak, geciktirerek karşı devrime yardımcı oldu. Parti "birliği" adına oportünizmle birliği savunan, devrim-karşı devrim çatışması keskinleştiğe ürken, kaypaklaşan ve giderek de oportünistleşen uzlaşmacı eğilim de bir adım geriden aynı yolu izledi.

Amin devrimin gerçek lideridir

Amin devrim öncesinde parti "birliği"ne karşı aldığı tavırla ve hiç olmazsa orduda oportünistlerle birliği engellemesiyle, devrim sırasında ikircimsiz kararlı yöneticiliğiyle ve devrim sonrasında dolu dizgin devrimci önlemlerin baş kararlı savunucusu oluşuyla, Afganistan devriminin belkemiği, gerçek lideri olduğunu kanıtladı.

Afganistan devrimi diye konuşan ama bu sözlerden tepeden aşamalı reformları, yani özünde darbe anlayan oportünist mantık, devrimi reformlarla boğma çabalarıyla karşı devrime yardım etti. Ve zavallı mantığıyla, bu çabalara set çeken Amin'i önce el altından "sekteklik"le, giderek açıktan "ajanlık-la"(!) suçladı.

Amin'in genel olarak sekte denebilecek bir görüşünü ya da uygulamasını bilmiyoruz.

Gerçekte, Amin'in sektelekten öte, belli ortacı yanlışları vardır. Terakki, fes gibiyor, yer yer bismillahla söze başlıyor. Amin bunları yapmıyor, ama kimi zaman İslam dinine gereksiz övgüler yağıdırıyor. Terakki, partinin Marksist-Leninist olmadığını ama işçi sınıfının ideolojisini benimsediğini (?) söylüyor. Amin de partinin niteliğini soranlara çoğu zaman tutarsız, kaçamak cevaplar veriyor. Tüm bunlara bağlı olarak, Terakki'yi "yüce lider" diye aşırı övüyor.

Amin'in bu yanlışlarının değişmesiyle, Terakki'yle farklılaşması bir arada yürüyor. Pratik devrimci önlemlerde ayrışma, Amin'in yukarıdaki konularda ettiği sözlerde vurgu farkı doğuruyor. Örneğin, İslam dinine övgüden vazgeçiyor, din devlet işlerinden ayırıyor diyor. (*Afganistan Demokratik Cumhuriyeti, Yıllık*, s.933) İran ve Pakistan için sorulan bir soruya, sömürücülerin ideolojisi sömürülenlerin derdine deva getirmez diyor (agy, s.913). Bu vb. değişmeler, 1979'da gözleniyor.

Afganistan'ın koşulları akılda tutularak ADHP içindeki ayrışmalara bakılırsa, öyle bir ülkede kurulan bir işçi partisi için beklenen gelişmelerdir. Önce kaba hatlarıyla devrimci reformcu ayrımı çıkmış, sonra devrimci kanatta da proleter bir çizgiyle kaypak küçük burjuva devrimciliği arasındaki ayrım belirmiştir.

Amin'in görüşlerinde eksik, yanlış ya da "daha iyi söylenebilirdi" denecek birçok yön bulunabilir. Ancak genel olarak görüşleri, gelişme yönü ve yaptıkları birlikte ele alındığı zaman, Amin Marksist-Leninist bir liderdir. Başka bir deyişle, ADHP içindeki proleter çizgi yanlışıyla, doğrusuyla Amin'de somutlanmıştır.

Kaldı ki, bu böyle olmasa da ortada inatçı bir gerçek vardır: Amin, devrim öncesinden öldürüleseye dek, devrimin temel direği, gerçek önderidir. Bu, uzun süre Terakki'nin gölgesi ardına saklı kalmıştır. Ancak "devrimin gerçek önderi" kavramı, kişi olarak kimin önde görüldüğüyle değil, kararlı devrimci siyasetin, önlemlerin ana kaynağı olmakla bağlıdır. İşte Afgan Saur (Nisan) devriminde bu ana kaynak Amin'dir.

Oportünist darbeler - Terakki ve Babrak Karmal

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, 1979'da Amin ile Terakki arasındaki farklılıklar belirginleşiyordu. Terakki'nin geleneksel uzlaşmacılığı artık kabul sınırlarını aşmaya, devrime pratikte set çekmeye, "yüce lider" düşünü yıkmaya başlamıştı. Ağustos 1979'da Terakki ve Amin Havana'ya Bağlantısızlar Konferansı'na gittiler. Orada, aralarında ciddi tartışmaların çıktığı belirtiliyor. (*Afganistan Gerçeği*, Novosti Press, İngilizce Basım, Moskova 1980, s.86). Havana'dan dönüştü Terakki Moskova'ya uğradı. Burada olanları W. Pomeroy şöyle anlatıyor: "(Terakki — İ.S.) orada Babrak Karmal ile buluştu. Konuşmaları sırasında Karmal, Amin'in etkiindeki devrimci hükümetin yaptığı hataları onun fikrine soktu. Terakki hataları ve Amin'e böyle güvenmenin yanlış olduğunu kabul etti. Bildirildiğine göre, Amin'i atmayı ve Karmal'ı yeniden hükümete getirmeyi kabul etti." (W.

Pomeroy, *Sovyet Birlikleri Neden Afganistan'da*, Amerikan-Sovyet Dostluk Konseyi yayını, Mart 1980, s.25)

Terakki, Kabul'e döndükten az sonra öldürüldü. Bu olay çok çeşitli biçimlerde yansıtıldı. Bir görüşe göre, Terakki ile Karmal'ın toplantılarını öğrenen Amin, "yine bir darbe tezgahlayarak" Terakki'yi öldürdü (W. Pomeroy, agy, s.25). Bir başka görüşe göre, Amin ajan olduğu (!) için durup dururken üç kişiyi gönderdi ve Terakki'yi havluyla boğdurdu. (*Afganistan Gerçeği*, s.86-87). Bir başka görüşe göre ise, Terakki Amin'i ofisine çağırdı. Burada Amin ve yanındakiler silahlı saldırıya uğradılar, çatışma oldu, Amin'in yakın bir yoldaşı öldü ve Terakki ağır yaralandı. Ardından Amin birliklerle evi kuşattı. Terakki iki gün göz hapsine alındı. 16 Eylül'de ya aldığı yaralardan öldü, ya öldürüldü.

Bu olayı herhalde tarih ilderde tam bir açıklığa kavuşturacaktır. Ancak, *birincisi*, ilk iki görüşün öne sürdüğü tezler ya da "dokümanlar" birçok yönüyle üçüncüyü güçlendiriyor. Örneğin, bir tanık, ifadesinde, Terakki'nin ofisi önünde silahlı çatışma olduğunu söylüyor. (*Afganistan Gerçeği*, s.86) Sonra W. Pomeroy'un aktardığı, Moskova'daki görüşme, Amin'in Terakki'yi değil, Terakki'nin Amin'i öldürmeye kalkışacağını düşündürüyor. Amin, Terakki'nin "azlettim seni" diyerek kurtulacağı bir "düşman" değildi. Bu açıdan, Moskova'daki görüşmede Terakki'nin Amin'i "atmayı" kabullenmesi, pratikte öldürmeyi planlamasıdır. *İkincisi*, Aralık ayındaki darbe ve Amin'in öldürülmesi gerçekte amaçlananın ne olduğunu gösteriyor.

26-27 Aralık 1979'da, Babrak Karmal, ne yazık ki Kızıl Ordu'nun da fiziksel olarak desteklediği bir darbeyle iktidarı aldı. Amin ve 97 yoldaşı öldürüldü.

Babrak Karmal, 27 Aralık'da yaptığı konuşmaya, bismillahla başladı. Ardından Amin'e küfürle sözlerini sürdürdü:

"Cellat Hafızullah Amin'in doğrudan emriyle onbinlerce anamız ve babamızın, kardeşimizin, kızımızın ve oğlumuzun, çocuğumuzun hapsedilmesi, yok edilmesi, zorla sürgüne gönderilmesi, insanlık dışı, hatta barbar işkencelere uğratılması, şehit edilmesi ve yığınsal kırımaya uğratılmasının neden olduğu sonsuz çileniz ve kanlı gözyaşlarınız için size en derin üzüntü ve sempati, en büyük saygı ve en içten selamlarımı sunarım."

Tümüyle bu aşağılık tondaki konuşmada, Babrak Karmal, Amin'i "allahın hain düşmanı", "Amerikan emperyalizminin ajanı", "parti ve hükümet birliğine ihanet eden" "despot", "kana susamış ve canavar faşist", "kara gericiliğin ve CIA'nın adamı" olmakla suçluyor. (*Babrak Karmal'ın Konuşma-*

ları — Aralık 1979 — Nisan 1980, ADC Kültür ve Enformasyon Bakanlığı yayını, İngilizce basım, s.5-15).

Aynı konuşmada Karmal şöyle diyor: "Bu, baskı ve barbarlıktan, mutluluk, çalışma ve barışçıl bir yaşama dönüşür. Sınırsız felâketler ve çilelerden, vahşi despotların baskısından, kan emicilerin sömürüsünden ve Asyâî despotizme uğramış bir toplumdaki gerçek demokrasinin, özgürlük ve eşitliğin, ilerlemenin ve adaletin ve gerçekten demokratik bir toplum yaratmanın parlak (?) geleceğine dönüşür" (agy, s.7). Babrak Karmal'ın bu sözleri, barışçıl, batı tipi cici bir demokrasi özlemini çok güzel yansıtır!

1 Ocak 1980'de yaptığı konuşmada ise Babrak Karmal şöyle diyor:

"Şimdi emperyalizm ... Hafızullah Amin'in faşist rejiminin yıkılmasına ... gözyaşı döküyor ve yas tutuyor... Bay Carter, Amerikan emperyalizminin sadık evladı Hafızullah Amin'i koruyarak, Amin'in, o açığa çıkmış hilekâr CIA ajanının, kanlı aygıtına 'resmi ve meşru hükümet' ve kendisine 'Afganistan Cumhurbaşkanı' dedi. Durum tamamen açıktır" (agy, s.22) Gerçekten de açıktır!

Karmal, 25 Ocak'taki konuşmasında, bismillahdan sonra, kutsal islam dininin halkın değerli mirası içinde olduğunu, kimsenin buna karşı çıkmaya ya da sırt çevirmeye hakkı olmadığını söylüyor, Amin ve çetesi "dinimize karşı suç işledi" diyor. (agy, s.30)

30 Ocak'ta ise Karmal şöyle diyor: "Kadir Allah'a minnettarız ki O bu yıl bize yeterli yağışla yardım etti. Bu, bolluğa ve dolayısıyla daha düşük fiyatlara yol açacak..."

"...Biliyorsunuz ki bazı büyük toprak sahipleri (abç) ülkenin çeşitli kesimlerini terk ettiler ve topraklarını işlenmemiş bıraktılar. Onlar bu harekete, gericilik (?) ve emperyalizmin demagojik propagandasının etkisi altında ya da Hafızullah Amin, o ABD emperyalizminin uşağı ve onun katil çetesi başta gelen ezgi, baskı ve zulümden canlarını kurtarmak için başvurular. Nitekim, bir takım büyük topraklılar (abç) Amin ve onun cellatlarınca kesildiler..." (agy, s.38)

Bu sözler, Babrak Karmal'ın Amin'e neden can düşman olduğunu çok güzel açıklıyor. Amin büyük topraklıları (!), onlardan kopuk bir gericiliğe(?) karşı savaşta "devrim" (!) cephesine almamış, hatta bir de onları kesmiş!

Doğrusu Aralık 1979 darbesi karmaşık bir olaydır! Oportünizmin yaptığını giderek karşı devrimden ayırdetmek çok güçleşmiştir!

"Devrimin yeni aşaması"

Durum böyleyken, 29 Aralık 1979'da, örneğin İ. Bilen "değerli Babrak Karmal yoldaş" a kutlama mesajı yolladı. Daha dün kadar, Amin'e mesaj yollayanlar,

ertesini günü koro halinde Amin CIA ajanı diye bağırmağa başladılar! Afganistan yalnızca uluslararası siyaset açısından basında yer alırken, birden "devrimin yeni aşaması" diye çarşaf çarşaf yazılar yayınlanmaya başladı.

Bu yazılar çok öğretici oldu. Afganistan devrimine ilişkin görüşlerin özünü açığa koydu. Amin ajandır diye sesini yükseltenler, dönüp 1978 Nisan'ı değerlendirdiler. Ve Amin'i gerçekte Davut rejimini devirmekle suçladılar. İşte ayrılıkları asıl kaynağı buydu.

Örneğin, 11 Ocak 1980 tarihli sayısında "Yeni" Komünist Parti yayını organı *New Worker*, önce 1973 darbesinden sonra Davut'a karşı çıktığı için *Halk* kanadını suçluyor. Oysa, Davut "güçlü bir pro-Sovyet" idi, sağa karşı desteğe ihtiyacı vardı diyor. *Halk* bu desteği vermediği ve *Bayrak* da *Halk'a* geçiremediği için Davut'un sağa kaydığını söylüyor. 1978 Nisan devrimini ise şöyle değerlendiriyor:

"Amin, ordu içindeki yandaşlarına, Davut'u ve çevresindeki 'solları' desteklemek için değil de, Amin'in kendisinin sonradan 'Büyük Saur Devrimi' dediği şey için iktidarı ele geçirme emrini caktan vermişti."

İşte Amin'e karşı yıllardır gizli den biriken kuyruk acısı buradan kaynaklanıyor! Yani, bu yazıları yazanlar gerçekte Davut yönetiminin sürmesini, bunun için ona yardım edilmesini isterlerken, Afganistan'da devrim oluyor. Bu "sekte" olay karşısında yıllarca gizli ve açık destek gören Babrak Karmal'ın "özverili çabalarıyla" Aralık 1979'da "devrim yeni bir aşamaya" sıçratılıyor!

Bu yeni aşamada, büyük toprak sahiplerinin sahip olabilecekleri toprak tavanı 5 hektardan 15 hektara yükseltiyor. Afganistan Demokratik Cumhuriyeti bayrağı kızıldan, kırmızı-yeşil-siyah renklere değiştiriliyor. Oysa 16 Ocak 1979 tarihli *Wall Street Journal*, yeni kızıl bayrağın büyük bir çoğuyla karşılandığını, yalnızca Kabul'de 150.000 kişilik dev bir miting yapıldığını yazmıştı. Kızıl bayrak değiştiriliyor ve içine yeşil katılmasıyla birlikte din, neredeyse devlet ideolojisine dönüştürülüyor. Hapisteki karşı devrimciler salınıyor, vb.

Hapisteki karşı devrimcilerin salınışı "törenlerine" dünya komünist basınından çok davetli katıldı. Bu davetli yoldaşlar, ne yazık ki, "özgürlük — sana aşığım" yollu yazılarla olayı dünyaya yansıttılar. Nasıl Babrak Karmal'ın Amin'i kurbanları için camide namaz kıldığını anlattılar! (*Afganistan Gerçeği*, s.97-128).

Bu anlatılanlar da çok öğreticidir. Dünya komünist basınından davetli yoldaşların yazdıkları yazılarda çelişkiler ve belli konularda da açıklıklar var. Örneğin, Hindistan'dan bir yoldaş,

Sovyet birliklerini Amin'in çağırmadığının söylediğini, ajan olduğu için onun çağıramayacağını yazıyor. Oysa 22 Nisan 1980 tarihli *Soviet News*'da Aralık 1979 öncesinde Terakki ve Amin'in 14 kez "acil askeri yardım" için başvurdukları belirtiliyor. Yine aynı yazılarda, hem Amin'in baskı ve zulümle herkesi kaçırdığı (*Afganistan Gerçeği*, s.113), hem de Pakistan'a kaçanların karşı devrimciler olduğu (agy, s.101) söyleniyor. Bunlar çelişkilere örnekler.

Söz konusu yazılarda açıklık getirilen bir nokta ise, Amin'in devrimci programını doğal olmayan bir hızla uygulamış olduğunun söylenmesidir. (agy, s.112) Gerçekler ortadadır. 8 ayda bir toprak dağıtım kararı çıkmamıştır. Karar çıkınca da, üzerinden bir yıl geçtiği halde uygulama tamamlanamamıştır. Durum böyleyken, Amin'in hızlı uygulamayla suçlanması, Amin'in "sekteleşiminin" dünya komünist hareketinin sağa kaymışlığıyla bağını açığa çıkarıyor.

Bu genel kervana, eksik olmasınlar bizde de *Savaş Yolu*, ve *Politika* katıldılar. *Savaş Yolu* 28. sayısında *Parşam (Bayrak)* gurubunu "devrime ve proletarya enternasyonalizmine bağlı" diye tanıtır, Babrak Karmal'ın çarpık bir biyografisini veriyor. Amin'in ise karşı devrimci teröründen, ajanlığından söz ediyor. Bu anlayışla, burjuva feodal karması Davut da proleter enternasyonalizmine ve devrime bağlıdır! Amin 28 Nisan'da karşı devrim örgütledi, karşı devrimci terör uyguladı. Karmal ise Aralık 1979'da yeniden devrimi canlandırdı ve "devrim yeni aşamaya" sıçradı. Şimdi Davut yoldaşın (!) izinden "devrim" (!) ilerliyor.

Gerçekte ise, devrim öncesinde Afganistan'da burjuvalaşma yönünde bir evrim yaşanıyor. Toplumsal ilerleme bu yoldan sürüyordu. Ama devrimci durum vardı. Toplumsal ilerlemenin, yığınlar için sancılı, gericiliğin evrimi yoluyla sürmesi hiç de gerekmiyordu. *Halk* önderliğinde halk, toplumsal ilerlemeyi devrimci, yığınlardan yana yola çevirdi. Bu ise reformizme batmış, nasıl bir toplumsal ilerleme olduğuna bakmadan toplumsal ilerleme belgisine sarılanları rahatsız etti. Aralık 1979'da Afganistan yine eski evrimci yoluna döndürüldü ve buna "devrimin yeni aşaması" dendi.

İşin özü budur. Amin'e ajan suçlaması, bu özün yansıma biçimlerinden biridir. Ve Afganistan "devriminin yeni aşaması" dünya komünist hareketinin sağa kayışının-da yeni bir aşamasıdır!

Burada son olarak şunu belirtelim ki, "devrimin yeni aşaması" üzerine koparılan uluslararası güdültü, ilk başta çeşitli yayınlara doğal olarak güvenle yansayan birçok hareketi ve devrimciyi yandırmıştır. *İşçinin Sesi* olarak topluca biz de yandırdık. Zaten sorun "yanılmaz"

bir hareket olmak değil yanılığını görünce düzeltilebilir bir hareket olabilir.

Amin'e ajan diyenler kanıt göstermiyorlar

19. yüzyılda Marks'a Yahudi ajanı denmişti! 1917'de Lenin'e karşı da aynı suçlama yapıldı, Alman ajanı dendi! Yani işçi sınıfı ideolojisinin ve devrimci siyasetinin kurucularına bile bu suçlama yapıldı. Ama ne oldu? İz bırakmadığı gibi, bugün Marksizm-Leninizm sirt çevirmiş oportünistler bile o adları ağızlarından düşüremiyorlar!

O adlara doğrudan saldırılmadığı için, bugün de yalnızca sözüyle değil, özyle sözüyle Marksizm-Leninizm savunularına aynı bayat ajan suçlaması yöneltiliyor.

1979 başlarını hatırlarız! 1978 sonunda *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* çıktıktan sonra, oportünistler "Yürük-oğlu ajanmış" dedikolarını yaidılar! Ardından H.Erdal'ın *Ürün'de İngiltere*'deki entelejans merkezlerini "araştıran" (!) bir yazısı çıktı. Türkiye "devriminin" önündeki en acil sorunlara "böylesi araştırmacı" bir yaklaşım gösterildi! Her neyse, toplumsal ve siyasal çeşitli nedenlerden bu suçlama tutmadı ve hatta sürdürselerdi menşevikler kendi tabanlarını yitireceklerdi. Geri çekildiler.

Şimdi Amin'e ajan deniyor! Bu konuda uluslararası bir gürültü koparıyor, ama kanıt yok! İleri sürülen "kanıtlara" bakalım.

Amerika'da yayınlanan *Komünizmin Sorunları* adlı anti-komünist bir dergi, 28. sayısında, Amin'in New York'daki Kolombiya Üniversitesi'nden doktora almış olmasını "kuşkulu" olarak değerlendirmiş! (W. Pomeroy, *Sovyet Birlikleri Neden Afganistan'da*, s.25).

Babrak Karmal'ın konuşmasında gördük: Carter, Amin devrildikten sonra ona "resmi ve meşru cumhurbaşkanı" demiş! Buradan kalkılıp, emperyalizm Amin için yas tutuyor deniyor! Mantık yok! Emperyalizm Amin'in devrilmesine değil, Kızıl Ordu'nun Afganistan'a girmesine tepki gösteriyor. Bunu yaparken de doğal olarak, kim olsa "resmi ve meşru hükümetten" söz edecek.

Sonra, yine "kanıt" olarak şunlar söyleniyor: "1962-1964'de Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitim görmüş birçok Afganlı, Amin'in orada kaldığı sürece bilinen CIA ajanları ve memurlarıyla yakın ilişki sürdürdüğünü bildiriyorlar. Biz şimdi Amin'i kimin işe aldığını ve partimiz içindeki casusluk eylemlerini kimin yönlendirdiğini *kesin olarak* (abç) biliyoruz ve Amin'in hangi CIA ajanlarıyla buluştuğunu, 1973-1978 arasında partiyi parçalamak için nerede görev aldığını tam olarak söyleyebiliriz." (*Afganistan Gerçeği*, s.85)

İnsanın dili tutuluyor! Bir kez, bir

devlet başkanının ajanlığını açıklamak için önce o "biliyoruz", "söyleyebiliriz" denilenler söylenir. Ama hiçbir yerde bunlar söylenmiyor! İkincisi, Amerika'da Amin'in CIA ajanlarıyla konuştuğunu görenler, o ajanları nereden biliyorlarmış? Daha çok şey söylenebilir, ama söylemeye gerek yok!

Bir başka "kanıt", Afganistan İç İşleri Bakanı'nın söyledikleri: "CIA, Amin rejiminin, iç evrimini dikkate alarak, ABD'nin uzun dönemli çıkarlarına uygun düşüğünü belirtti" (agy, s.91) Nerede belirtti?

Yine Babrak Karmal'ın bir konuşmasından şu aktarma yapılıyor: "Babrak Karmal, ADC yöneticilerinin... tartışılmaz belgesel kanıtlara sahip olduklarını yeniden doğruladı" (agy, s.92) Peki bu kanıtlar neden basılmıyor?

İşin şu götürür bir yanı yoktur. Bütün herkes Amin ajandır diye yüksek sesle bağıyor. Herkes Babrak Karmal'ın dediklerine referans veriyor. Babrak Karmal'ın açıkladığı en "ileri" kanıt ise "elimizde kanıtlar var" demektir. Oysa kanıtların kendisi ortada yok!

Böyle önemli bir konuda böyle yuvarlaklık, tutarsızlık, ciddiyetsizlik, bızce Amin'in ajan olmadığını en güçlü kanıttır!

Proletarya enternasyonalizmi ve Afganistan'dan çıkan dersler

Afganistan devrimi zengin derslerle dolu, acı yönleri olan bir deneydir. Bu dersler öyledir ki, "Nisan devriminden çıkan dersler" diye, dünya komünist hareketini doğrudan ilgilendirmeyen maddeler sıralamak olanaksızdır.

Afganistan'dan çıkan bir ders, parti içinde oportünizmle "birliğin" devrime ne denli zararlı olduğudur. Gelgelelim, bunun dışında bir tutum bugün "sektellik", "bölücülük" diye andlandırılıyor. Hatta "ajanlıkla"(!) bile suçlanıyor. "Birlik" dayatılıyor. Afganistan'da da böyle olmuştur. "Birliğe" karşı olan devrimci kadronun kırılması pahasına, sonunda "birlik" dayatılmıştır.

Bir başka ders, bağışıklık siyasetiyle kararlı devrimci önlemler arasındaki somut bağdır. Örneğin, Afganistan gibi bir ülkede, bir an önce köylüye toprak dağıtmadan, bunun için de toprak ağalarının topraklarına el koymadan geniş köylü yığınlarıyla bağışıklıktan söz edilemez. Gelgelelim, bugün kararlı devrimci önlemler "sektellik" deniyor, onların yığınları kaçıracağı sanılıyor, köylü yığınlarla bağışıklığın yolu bismillah demekten geçer diye düşünülüyor. Ve bu da parti "birliği"yle birlikte dayatılıyor, devrimci önlemlerin kararlılığı budamak için elden gelen yapıyor.

Daha da sayılabilir, ama sözün kıyası, Afgan devriminden çıkarılacak bütün dersler gelip dünya komünist hareketinin bugünkü konumuna düğümliyor. Bu dersler, Yürük-oğlu yoldaşımızın *Sosyalizm Üstün Gelecektir*'de söylediklerinin ne denli doğru olduğunu somutta gösteriyor. Dünya komünist hareketinin sağa kaymışlığı, ideolojik birliğinin parçalanmışlığı, içi boş bir örgütsel birlik ve bu yaklaşımla iç işlerine karışmama anlayışının nasıl gerçekte karışmanın da kötüsüne yol açtığı... bunlar hep Afganistan'ın dersleriyle doğrulanıyor.

Dünya komünist hareketi, devrimci olmayan çizgiye destek verdi. Bunun karşı-devrime sağladığı avantaja karşılık, devrimci yönetimin Sovyetler'den 14 kez acil askersel yardım isteği reddedildi. Askersel yardım için Karmal tipi bir yönetim koşul olarak arandı. Askersel yardım verilirken, Kızıl Ordu Afganistan'a yardım ederken, bu kez de oportünist, reformcu çizgi başa getirildi.

Bunlarla bağlı olarak Kızıl Ordu'nun Afganistan'daki rolü çelişkili bir görünüm taşıyor. Bir yandan devrimci merkezin nesnel olarak sağladığı bir güvencedir. Kızıl Ordu, nesnel olarak emperyalizme karşı, beklenen enternasyonalist görevini yerine getiriyor. Öte yandan, devrimci kadroların tasfiyesine ve reformcu yönetime destek veriyor.

Kızıl Ordu'yu Afganistan'a göndermekle Sovyetler Birliği önemli bir sorumluluk yükledi, özveri yaptı. Ancak uğrunda özveri yaptığı yönetim, Sovyetler'e düşen yükü daha da artırıcı niteliktedir. Afganistan gibi bir ülkede reformcu "çözümler", uzun dönemde kazanımların yitirilmesine, çözümsüzlüğe götürür. Kızıl Ordu devrimci bir yönetime destek vererek girmiş olsaydı, hem devrimci merkez, hem Afganistan devrimi açısından çok daha çözümleyici davranmış olacaktı. Kızıl Ordu verdiği destekle enternasyonalist bir görev yapıyor, ancak bu desteğin verildiği yanlış çizgi, kendi elyeli devrimi zayıflatıyor. *Bayrak* gurubu devrimin belkemiğini kırıyor, Kızıl Ordu da kendi rızası dışında olmadan sakatlanan devrime koltuk değneği işlevi görmüş oluyor. Bu Afganistan'ın en acı derslerinden biridir.

TKP Eşgüdüm Komitesi'nin kararlarında şöyle deniyor: "TKP'nin Leninci kadroları Sovyetler Birliği'nin dünya devrimci merkezi olduğunun nesnellliğini bir an gözden kaçırmadan, yanlış görüşlerin düzeltilmesi için çalışacaktır."

İşte bu çalışmanın can alıcı bir parçası, bugün "ajanlıktan" "faşistliğe" dek çok çeşitli suçlamalar yöneltilen Hafızullah Amin'in ve göklere çıkartılan Babrak Karmal'ın gerçek ideolojik-siyasal kimliklerini açık etmektir. Dünya komünist hareketi için tarihsel bir haksızlığı düzeltmektir!